

ՀԱՂՈՐՂՈՒՄ ԵՊՆ ԻՄ-Ի ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ

ԳՈՐԾՆԹԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

2023-2024 ուսումնական տարվա ընթացքում, ըստ բակալավրի և մագիստրատուրայի աշխատանքային ուսումնական պլանների, Պրակտիկայի կազմակերպման և շահակիցների հետ համագործակցության (ՊԿՇ) բաժնի կողմից կազմակերպվել է **46 պրակտիկա** (տասնմեկ ուսումնական - 8՝ առկա ուսուցում, 3՝ հեռակա ուսուցում, տասներկու մանկավարժական - 8՝ առկա ուսուցում, 4՝ հեռակա ուսուցում, քսաներկու մասնագիտական - 12՝ առկա ուսուցում, 10՝ հեռակա ուսուցում, մեկ գիտամանկավարժական - հեռակա ուսուցում):

Ուսանողների պրակտիկայի կազմակերպման համար հաշվետու ժամանակահատվածում մասնաճյուղը պետական և ոչ պետական տարբեր կազմակերպությունների, հիմնարկ-ձեռնարկությունների հետ ունեցել է 15 հուշագիր և 32 պայմանագիր, որոնցից 4 *պայմանագիր* (Իջևանի Սպ.Սարգսյանի անվան N1 հիմնական դպրոց, Իջևանի N4 հիմնական դպրոց, Իջևանի Մ.Մարտիրոսյանի անվան N5 հիմնական դպրոց, Բերդավանի միջնակարգ դպրոց) և 1 *համագործակցության հուշագիր* («Դեկոմիսնթ» հիմնադրամ) ստորագրվել է 2023-2024 ուսումնական տարվա ընթացքում:

Պրակտիկաները կազմակերպվել են ըստ ժամանակացույցի և մասնագիտական ամբիոնների կողմից ՊԿՇ բաժնի ներկայացված ծրագրերի:

Ուսումնական պրակտիկան կազմակերպվել է «Պատմություն», «Զբոսաշրջություն», «Դեկորատիվ-կիրառական արվեստ» և «Դիզայն» կրթական ծրագրերով: Գործընթացին մասնակցել է 134 ուսանող: Որպես կրթական գործունեության տեսակ ուսումնական պրակտիկայի ընթացքում, կրթական ծրագրի կարիքներից ելնելով, ուսանողները որոշ տեսակի աշխատանքների կատարմամբ (հանձնարարված թեմաների ուսումնասիրություն, տեղեկատվության հավաքագրում, համակարգում, վերլուծում, ստեղծագործական աշխատանքների կատարում) զարգացրել են իրենց կարողությունները՝ ուղղված իրենց հետագա մասնագիտական գործունեությանը:

Ուսումնական պրակտիկաները կազմակերպվել են մասնաճյուղում և մասնաճյուղից դուրս՝ ընդգրկելով տարբեր բնաշխարհագրական տարածքներ և օբյեկտներ:

«Պատմություն» կրթական ծրագրի առկա ուսուցման 2-րդ և հեռակա ուսուցման 3-րդ կուրսերում ուսանողներն ուսումնասիրել են ՀՀ մարզերի և Արցախի Հանրապետության հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանները, ծանոթացել դրանց առանձնահատկություններին:

«Զբոսաշրջություն» կրթական ծրագրի առկա ուսուցման 2-րդ, հեռակա ուսուցման 2-րդ և 3-րդ կուրսերում «ուսումնական պրակտիկա-1»-ի և «ուսումնական պրակտիկա-2»-ի շրջանակներում ուսանողները զարգացնել են իրենց մասնագիտական աշխարհայացքը հավաքելով տեղեկություններ ՀՀ զբոսաշրջային ռեսուրսների, դեստինացիաների և ենթակառուցվածքների վերաբերյալ: Երթուղիների միջոցով ծանոթացել են ՀՀ զբոսաշրջային ուղղություններին, կատարել այցելություններ Իջևանի և Դիլիջանի տարածաշրջանների, Լոռու և Վայոց Ձորի հանրահայտ զբոսաշրջային վայրեր (եկեղեցիներ, թանգարաններ, զբոսաշրջային ինդուստրիան սպասարկող կազմակերպություններ, տարածական օբյեկտներ):

«Դիզայն» կրթական ծրագրի 3-րդ և 4-րդ կուրսերի ուսանողները «ուսումնական պրակտիկա-1», «ուսումնական պրակտիկա-2» և «ուսումնական պրակտիկա-3»-ի ընթացքում ուսումնասիրել են՝

1. ապակենկարչությունը, նրա տիպերն ու տեսակները, նյութերը միմյանց միքսելու խնդրի լուծումները, ձևավորել գործնականում այն կիրառելու կարողություններ, կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ,

2. գրաֆիկ դիզայնի համար նախատեսված Adobe Illustrator ծրագիրը (որի միջոցով ստեղծվում են վեկտորային ֆայլեր գրաֆիկական դիզայնի և տպագրության համար), ձեռք բերած գիտելիքների ու կարողությունների հիման վրա կատարել գրքի ձևավորում,

3. ստեղծել նախագծեր, կատարել գործնական չափագրումներ և համակարգչային ծրագրերի միջոցով իրականացրել դիզայնի և տպագրության լուծումներ:

«Ղեկորատիվ-կիրառական արվեստ» կրթական ծրագրի 3-րդ և 4-րդ կուրսերի ուսանողները «ուսումնական պրակտիկա-1», «ուսումնական պրակտիկա-2» և «ուսումնական պրակտիկա-3»-ի ընթացքում կատարել են՝

1. ոչ հենքային և հանգուցավոր գործվածքների ուսումնասիրում, առաջադրանքների տեխնիկական հնարավորությունների հիման վրա կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ,

2. մասնաճյուղի խեցեգործական արվեստանոցում՝ խեցեգործական արտադրություն:

Պրակտիկայի ընթացքում կազմակերպվել են այցելություններ «Չիբուխյանս» արվեստի կենտրոն (ծանոթացնելու ղեկորատիվ կիրառական արվեստի արտադրական գործունեության առանձնահատկություններին և կազմակերպչական գործընթացներին) և Մխիթար Մեբաստացի կրթահամալիրի Արատեսի ուսումնական բազա (ծանոթացնելու ճապոնական ոսկու թրծման արվեստին):

Ուսումնական պրակտիկաներն ավարտվել են ստուգաբով, որոնց ամփոփման արդյունքում ակադեմիական պարտք է կուտակել հեռակա ուսուցման 16 ուսանող:

Արտադրական (մանկավարժական) պրակտիկաները կազմակերպվել են «Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա», «Ռուսաց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրեր 3-րդ և 4-րդ կուրսերի ուսանողների համար, իսկ **գիտամանկավարժական պրակտիկան** «Դպրոցական մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագրի 2-րդ կուրսի ուսանողների համար: Ըստ կուրսերի մասնակցել է ընդհանուր **116** ուսանող: Առկա ուսուցման ուսանողների պրակտիկական կազմակերպվել է խմբային եղանակով՝ մանկավարժական պրակտիկաների համար մասնաճյուղի հետ համագործակցության պայմանագիր ունեցող դպրոցներում (Իջևանի համար 1 հիմնական դպրոց, Իջևանի համար 4 հիմնական դպրոց և Իջևանի համար 5 հիմնական դպրոց), իսկ հեռակա ուսուցման ուսանողների համար թե՛ խմբային (Իջևանի համար 1 հիմնական դպրոց, Բերդավանի միջնակարգ դպրոց), թե՛ ցրված եղանակով՝ ըստ բնակության ու աշխատանքի վայրերի ընդգրկելով Տավուշի, Լոռու, Գեղարքունիքի, Արարատի և Սյունիքի մարզերի տարբեր դպրոցներ (30 դպրոց): Գործընթացն իրականացնելու համար բաժնի կողմից պատրաստվել է 45 գրություն: Պրակտիկայի ընթացքում բոլոր դպրոցներն աջակցել են մասնաճյուղի ուսանողներին, ղեկավար նշանակելու, մանկավարժական կարողություններ ձևավորելու և զարգացնելու գործում:

Պրակտիկայի վայրում ուսանողների կողմից կատարված աշխատանքներն արտահայտվել են

թղթապանակներում, որոնք ընթացքում վերահսկվել են ղեկավարների կողմից և պաշտպանության ներկայացվել ստուգարքին: Մանկավարժական պրակտիկայի ստուգարքին չի ներկայացել 1 ուսանող:

Մանկավարժական և մասնագիտական պրակտիկաների ավարտին ՊԿՇՀ բաժնի կողմից կատարվել է արտաքին շահակիցների հարցում¹՝ նպատակ ունենալով պարզել արտաքին շահակիցների կարծիքը պրակտիկա անցած ուսանողների մասնագիտական և անձնային որակների վերաբերյալ²: Հարցմանը մասնակցել են պրակտիկայի վայրում նշանակված ղեկավարները, ովքեր ուսանողներին սովորեցրել և վերահսկել են առաջադրանքների կատարումը:

«Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագրի ուսանողների վերաբերյալ գնահատում կատարել են դասվարները, իսկ «Ռուսաց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրի ուսանողների վերաբերյալ՝ «Ռուսերեն» առարկան դասավանդող ուսուցիչները:

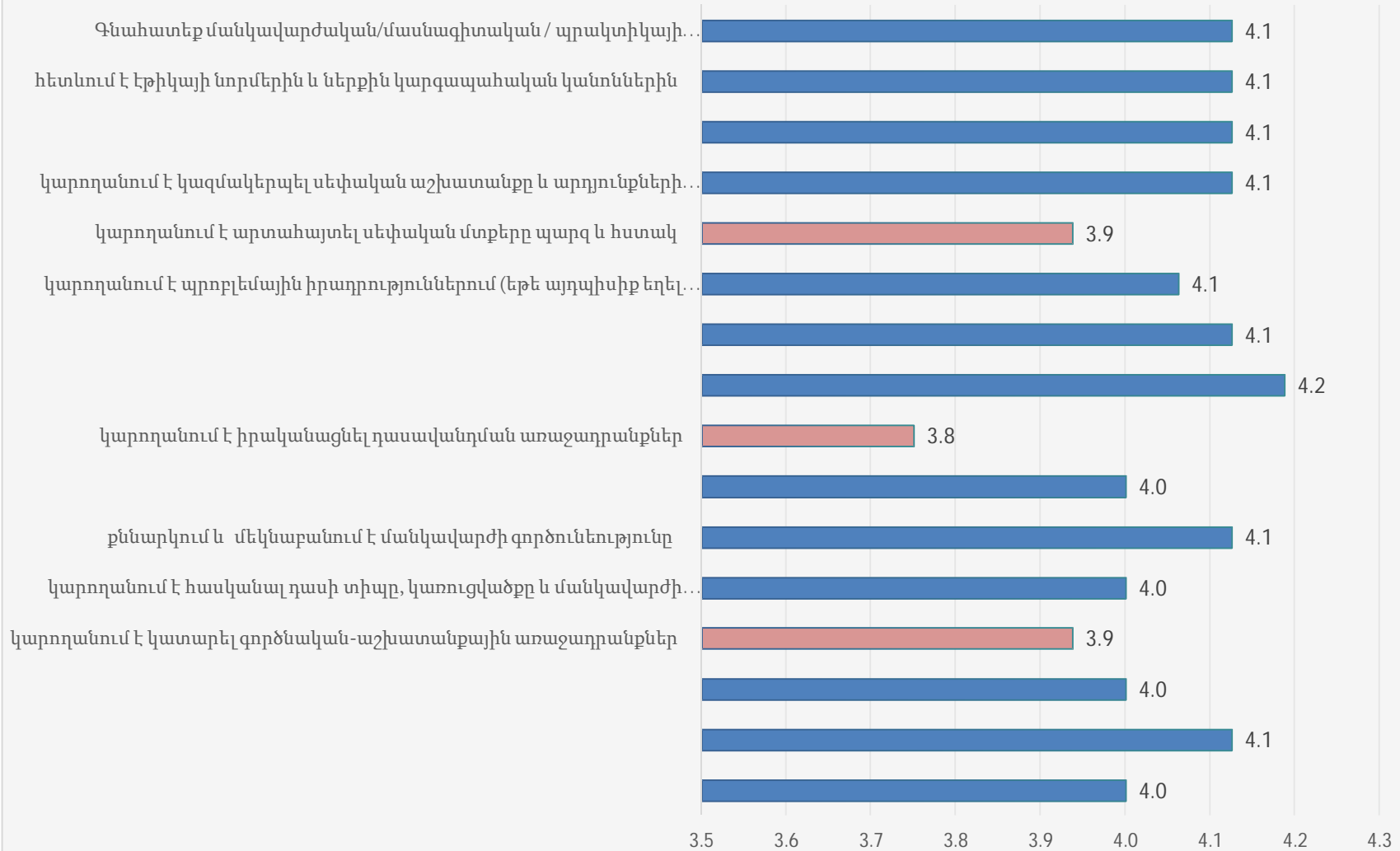
Աղյուսակ 1.

Թիվ	Կրթական ծրագիր	Ուսանողների թիվ	Հարցմանը մասն՞ թիվ	Մասն՞%
1	Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա 3-րդ կուրս	19	16	84%
2	Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա 4-րդ կուրս	22	22	100%
3	Ռուսաց լեզու և գրականություն 3-րդ կուրս	14	14	100%
4	Ռուսաց լեզու և գրականություն 4-րդ կուրս	6	6	100%
Ընդհանուր		61	58	95%

¹ Հաշվետվության մեջ ներկայացված են միայն երկրորդ կիսամյակի հարցումների արդյունքները, քանի որ առաջին կիսամյակի հարցման արդյունքները ներկայացվել են տնօրենության նիստում (31.01.2024):

² Հարցումը կազմակերպվել է առկա ուսուցման ուսանողների համար, այն անցկացվել է անանուն, գնահատումն իրականացվել է 5-բալային սանդղակով, որտեղ 5-ը ամենաբարձր գնահատականն է, իսկ 1-ը՝ ամենացածրը:

Մանկավարժական պրակտիկա-2
«Տարբ. մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագիր

ԵՂՆ ԻՄ ուսանողների համար որպես առավելություն դպրոցի դասավարները նշել են.

1. Ժամանակակից մեթոդներին տիրապետելը,
2. տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին տիրապետելը,
3. ուսումնական նյութի նկատմամբ հետաքրքրվածությունը,
4. դատողություններ անելը,
5. ներքին կարգապահական կանոններին հետևելը:

Պրակտիկանտ ուսանողների մասնագիտական հմտությունները բարելավելու վերաբերյալ կատարված առաջարկներն են.

1. ունենալ նոր չափորոշիչների իմացություն,
2. համագործակցել ուսուցիչների և ղեկավարների հետ
3. զարգացնել դասարանը ղեկավարելու կարողություններ:

Մանկավարժական պրակտիկա-4
«Տարր. մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագիր

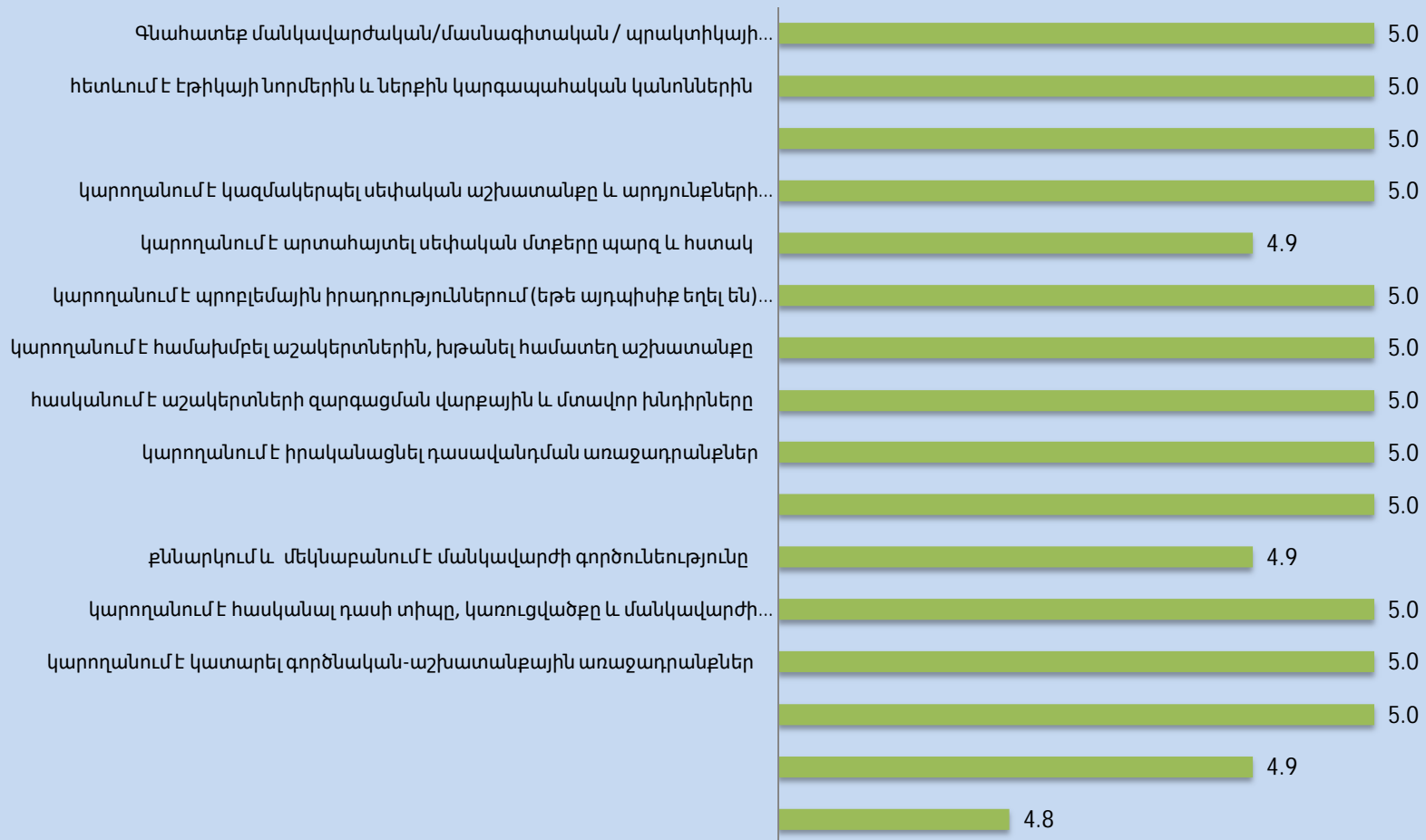
ԵՊՀ ԻՄ ուսանողների համար որպես առավելություն դպրոցի դասվարները նշել են.

1. դասը պլանավորելը, հետադարձ կապն ապահովելը, գնահատում իրականացնելը,
2. նյութի իմացությունը, ժամանակակից մեթոդների կիրառումը, սովորողների հետ անմիջական շփումը,
3. մանկավարժական էթիկայի պահպանումը և պատրաստակամությունը,
4. տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը:

Պրակտիկանտ ուսանողների մասնագիտական հմտությունները բարելավելու վերաբերյալ կատարված առաջարկներն են.

1. մասնակցություն ունենալ մասնագիտական սեմինարներին,
2. առավել ուսումնասիրել և կիրառել դասավանդման մեթոդները,
3. լինեն էլ ավելի ինքնավստահ և շարունակ ինքնակրթվել,
4. երեխաների հետ շփվելու, նրանց հետ փոխհարաբերություններ ստեղծելու կարողություն,
5. մանկավարժական վարպետության ձևավորում, զարգացում և կայացում:

Մանկավարժական պրակտիկա-2
«Ռուսաց լեզու գրականություն» կրթական ծրագիր

ԵՊՀ ԻՄ ուսանողների համար որպես առավելություն դպրոցի դասվարները նշել են.

1. մոտիվացիայի առկայությունը, ուսումնական նյութի նկատմամբ հետաքրքրվածությունը,
2. տիրապետելը ՏՀՏ հմտություններին,
3. մեթոդների իմացությունը,
4. պարտաճանաչությունը, պատասխանատվության զգացումը, նորը սովորելու ձգտումը, գիտելիքը տեղայնացնելու կարողությունը:

Պրակտիկանտ ուսանողների մասնագիտական հմտությունները բարելավելու վերաբերյալ կատարված առաջարկներն են.

1. կատարել մշտադիտարկում,
2. ձևավորել սեփական աշխատանքը կազմակերպելու, ժամանակը կառավարելու կարողություն,
3. զբաղվել ինքնակրթությամբ,
4. ունենալ շփում փորձառու մանկավարժների հետ, հմտանալ մասնագիտության մեջ:

**Մանկավարժական պրակտիկա-4
«Ռուսաց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագիր**

ԵՊՀ ԻՄ պրակտիկանտ-ուսանողների մասնագիտական և մանակվարժական առավելությունների համար դպրոցի ուսուցիչները նշել են.

1. մասնագիտական գիտելիքներ ունենալը, դասի ընթացքում ճկունություն ցուցաբերելը,
2. պատասխանատվությունը, պարտաճանաչությունը, մասնագիտական կարողություն ձեռք բերելու ձգտումը,
3. երեխաների հետ աշխատելու կարողությունը:

Պրակտիկանտների մասնագիտական հմտությունները բարելավելու վերաբերյալ կատարված առաջարկներն են.

1. ունենալ նոր մեթոդների և պետական չափորոշիչների մասին տեղեկատվություն,
2. հաճախակի իրականացնել դասալսումներ:

Մասնագիտական պրակտիկաներն, ըստ ուսումնական պլանի, կազմակերպվել են բոլոր կրթական ծրագրերի առկա ուսուցման 4-րդ կուրսերի (Հոգեբանություն և Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) կրթական ծրագրերի համար նաև 3-րդ կուրսերի³) և հեռակա ուսուցման 5-րդ կուրսերի համար՝ նպատակ ունենալով նպաստել ուսանողների ձեռք բերված տեսական գիտելիքների գործնական կիրառմանն ու խորացմանը, ուսումնասիրվող մասնագիտության մեջ աշխատանքային միջավայրում մասնագիտական կարողությունների զարգացմանն ու գործնական հմտությունների ձևավորմանը, ինքնադրսևորմանը, իրականացվող գործընթացների ըմբռնմանը, ինչպես նաև ավարտական աշխատանքների շրջանակում ուսումնասիրվող թեմայի վերաբերյալ ուսանողի գործնական փորձի վրա հիմնված խնդիրների լուծմանը:

Պրակտիկաների իրականացման վայրը են հանդիսացել կրթական ծրագրերի ուղղվածությանը և ուսանողների հետագա մասնագիտական գործունեությանը համապատասխանող հիմնարկ-ձեռնարկություններն ու կազմակերպությունները:

Համաձայն պրակտիկայի ղեկավարների կողմից ՊԿՇՀ բաժին ներկայացված պրակտիկայի վայրերի՝ մասնագիտական պրակտիկաները կազմակերպվել են հետևյալ հաստատություններում՝

- «Հույսի կամուրջ» ՀԿ-ի Իջևանի, Դիլիջանի, Բերդի երեխայի զարգացման և ընտանիքի աջակցության կենտրոններ, Տավուշի Պատրիկ Տեվեճյանի տարածաշրջանային քոլեջ, տարբեր դպրոցներ և մանկապարտեզներ («Հոգեբանություն» կրթական ծրագիր),

- ՀՀ կենտրոնական բանկի Դիլիջանի ուսումնահետազոտական կենտրոն, «Արդշինբանկ» ՓԲԸ, «ԱԿԲԱԲԱՆԿ» և «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ների մասնաճյուղեր, ՀՀ վիճակագրական կոմիտե, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե, Տավուշի և Լոռու մարզպետարաններ, համայնքապետարաններ, Իջևանի և Դիլիջանի հաշվապահական հաշվառման գրասենյակներ, «Իջևանի գինու և կոնյակի գործարան» ՓԲԸ, տարբեր սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություններ և այլն («Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)» կրթական ծրագիր),

- Զբոսաշրջության և քաղաքաշինության բարեգործական հիմնադրամ («ԳոթուԴիլի»), «Լաստիվեր ռեզորթ» ՍՊԸ, «Ալանդ ռեզորթ» ՍՊԸ, Գետահովիտ ռեզորթ, «Ագրոտրենդ» ՓԲԸ և այլն («Զբոսաշրջություն» կրթական ծրագիր),

- Գիտական հետազոտությունների զարգացման կենտրոն, «ՅԵՍՈՖԹ» ՍՊԸ, «ԷլԹի Քոդինգ»

³ Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) կրթական ծրագրի 3-րդ կուրսի մասնագիտական պրակտիկան կազմակերպվել է e-learning հարթակի միջոցով:

ՄՊԸ, «Զուրաբյան» ՄՊԸ («Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» կրթական ծրագիր),

- «Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի տարբեր մասնաճյուղեր («Բնապահպանություն և բնօգտագործում» կրթական ծրագիր),

- ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ («Դեկորատիվ-կիրառական արվեստ», «Դիզայն» կրթական ծրագիր), նաև «Վիքիմեդիա Հայաստան» գիտակրթական ՀԿ-ի հետ համագործակցությամբ («Պատմություն», «Հայոց լեզու և գրականություն», «Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն», «Անգլերեն լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրեր):

Մասնագիտական պրակտիկաներն ընդհանուր ընդգրկել են Երևան քաղաքի, Տավուշի, Լոռու, Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզերի ընդհանուր 61 հաստատություններ: Պրակտիկային մասնակցել է **292** ուսանող: Գործընթացն իրականացնելու համար ՊԿՇՀ բաժնի կողմից պատրաստվել և հաստատություններ է ուղարկվել **93** գրություն:

Պրակտիկաներն իրականացվել են մասնագիտական ամբիոնների կողմից հաստատված ծրագրային պահանջներին համապատասխան: Մասնագիտական ամբիոնի կողմից նշանակված ղեկավարներն ուսանողների հետ աշխատանքները կազմակերպել են առկա և առցանց եղանակներով, պրակտիկայի վայրում կատարված աշխատանքները յուրաքանչյուր շաբաթ քննարկվել են ամբիոնի ղեկավարների կողմից, արձանագրվել պրակտիկայի օրագրերում կամ ներկայացվել բաց հաշվետվությամբ: Մասնագիտական պրակտիկաներն ավարտվել են ստուգարքով, որին չի ներկայացել 1 ուսանող:

Հաշվետվություններն ու օրագրերը, ըստ ժամանակացույցի, ղեկավարների կողմից ներկայացվել են ՊԿՇՀ բաժին: Օրագրերում կատարված գրառումների հիման վրա՝ ՊԿՇՀ բաժինը ուսումնասիրել է ուսանողների, ամբիոնի կողմից նշանակված ղեկավարների և պրակտիկայի վայրերում նշանակված ղեկավարների կարծիքներն ու առաջարկությունները պրակտիկայի գործընթացի բարելավման վերաբերյալ: Ընդհանուր առմամբ պրակտիկայի վայրերի ընտրության և գործընթացի կազմակերպման վերաբերյալ ուսանողներն ու ղեկավարներն արտահայտվել են դրական և պրակտիկական համարել արդյունավետ:

Որոշ կրթական ծրագրերով որպես **դիտողություն և առաջարկություններ նշվել են.**

- «Պատմություն», «Հայոց լեզու և գրականություն», «Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն», «Անգլերեն լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրերի ուսանողները «Վիքիմեդիա Հայաստան» գիտակրթական ՀԿ-ի հետ համագործակցությամբ մասնագիտական պրակտիկաների կազմակերպման վերաբերյալ առավելություն են համարել□

1. մասնագիտական գիտելիքների կիրառությունը,

2. Վիքիպեդիա էլեկտրոնային հանրագիտարանի հնարավորություններին ծանոթանալը,
3. խմբագրական հմտություններ ձեռք բերելը,
4. նյութեր հրապարակելը:

Կատարված առաջարկներն են՝

1. խմբագրական աշխատանքների դասընթացները կազմակերպել ավելի երկար և առկա ձևաչափով,
2. որպես ուղեցույց տրամադրել տեսանյութեր, որոնք կօգնեն ավելի հեշտ հասկանալ և լուծել տեխնիկական խնդիրները,
3. Վիքիմեդիայի հետ համագործակցությամբ մասնաճյուղին կից հիմնել հոդվածներ ստեղծելու ուսուցման խմբակ, ներգրավել հետաքրքրված ուսանողներին և աշխատակիցներին,
4. Վիքիպեդիա էլեկտրոնային հանրագիտարանում հոդվածներ գրելու աշխատանքներում ներառել առաջինից երրորդ կուրսերի ուսանողներին,
5. hy.wikipedia.org էլԹհանրագիտարանում ունենալ թեմաների ընտրության ավելի լայն հնարավորություն,
6. հետազոտական աշխատանքները համագործակցության շրջանակներում ևս տեղադրել Վիքիպեդիայում՝ համապատասխանեցնելով կայքի պահանջներին,

Թերություն են համարել՝

1. աշխատանքային միջավայրում գործնական կարողություններ և հաղորդակցման փորձ չձևավորելը,
2. այն հանգամանքը, որ ցանկացած անձ, ով Վիքիմեդիայի անդամ կամ խմբագրող չէ, կարող է փոփոխության ենթարկել կամ ջնջել դրված հոդվածը:
 - «Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի 3-րդ կուրս – «Հույսի կամուրջ» ՀԿ-ում պրակտիկան ավելի արդյունավետ դարձնելու համար նախքան պրակտիկան սկսելը կատարվող աշխատանքների վերաբերյալ ուսանողների իրազեկումը բարձրացնելու համար տեղի մասնագետների հետ իրականացնել թրեյնինգներ:
 - «Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս – պրակտիկան անցկացնել այն վայրերում, որտեղ կարելի է իրականացնել ավարտական աշխատանքի հետազոտությունը,
 - Ունենալ պրակտիկայի վայրը փոխելու հնարավորություն, եթե պրակտիկայի վայրում նշանակված ղեկավարը դրսևորում է ոչ կոմպետենտ վարքագիծ:
 - «Դիզայն» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս – պրակտիկան անցկացնել համալսարանից դուրս՝ ավարտական աշխատանքին համապատասխան վայրերում (կարի արտադրամաս, դիզայներական

կենտրոն կամ ճարտարապետական գրասենյակ):

Ընդունող **հաստատությունների ղեկավարների կողմից** դրական են գնահատվել՝

- «Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի 3-րդ կուրս - ուսանողների մասնագիտական կարգապահությունն ու բարձր պատասխանատվությունը, զարգացման տարբեր առանձնահատկություններ ունեցող երեխաների հետ կատարվող աշխատանքները դիտարկելու կարողությունը, կենտրոնում կատարվող աշխատանքներին աջակցելը,

- «Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս - տրված հանձնարարությունները կատարելու կարողությունը, կենտրոնում կատարվող աշխատանքներին աջակցելը,

- «Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)» կրթական ծրագրի 3-րդ կուրս - ուսանողների տեսական լավ գիտելիքները, հանձնանարված աշխատանքները կատարելու կարողությունը և բարձր պատասխանատվությունը, թեմաների մեջ արագ ընդգրկվելու ունակությունը, աշխատանքային միջավայրում հեշտությամբ ինտեգրվելու կարողությունը, թիմային աշխատանք կատարելու բարձր պատասխանատվությունը,

- «Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս - ուսանողների մասնագիտական լավ պատրաստվածությունը, գիտելիքները գործնականում կիրառելու, վերլուծություն կատարելու, հաղորդակցվելու կարողությունները, կարգապահությունն ու մասնագիտական փորձառություն ձեռք բերելու պատասխանատվությունը, թիմում աշխատելու և որոշումներ կայացնելու հատկությունը:

-«Զբոսաշրջություն» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս - մասնագիտական հմտությունները, կազմակերպչական կարողությունները, աշխատանքի կատարման ընթացքում ինքնուրույն մտածողություն դրսևորելու կարողությունը, առաջադրանքները կատարելու պատասխանատվությունը:

-«Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրս - թիմային աշխատանքի որակները, տրված նյութն ուսումնասիրելու և հետազոտական բնույթի առաջադրանքներ կատարելու կարողությունն ու պատասխանատվությունը:

ՊԿՇՀ բաժնի կողմից ամփոփվել են նաև մասնագիտական պրակտիկաների վերաբերյալ արտաքին շահակիցների հարցումների արդյունքները:

Աղյուսակում ներկայացված է հարցմանն արտաքին շահակիցների մասնակցությունն ըստ կրթական ծրագրերի և կուրսերի:

Աղյուսակ 2.

Թիվ	Կրթական ծրագիր	Ուսանողների	Հարցմանը	ՄասնՈ%
-----	----------------	-------------	----------	--------

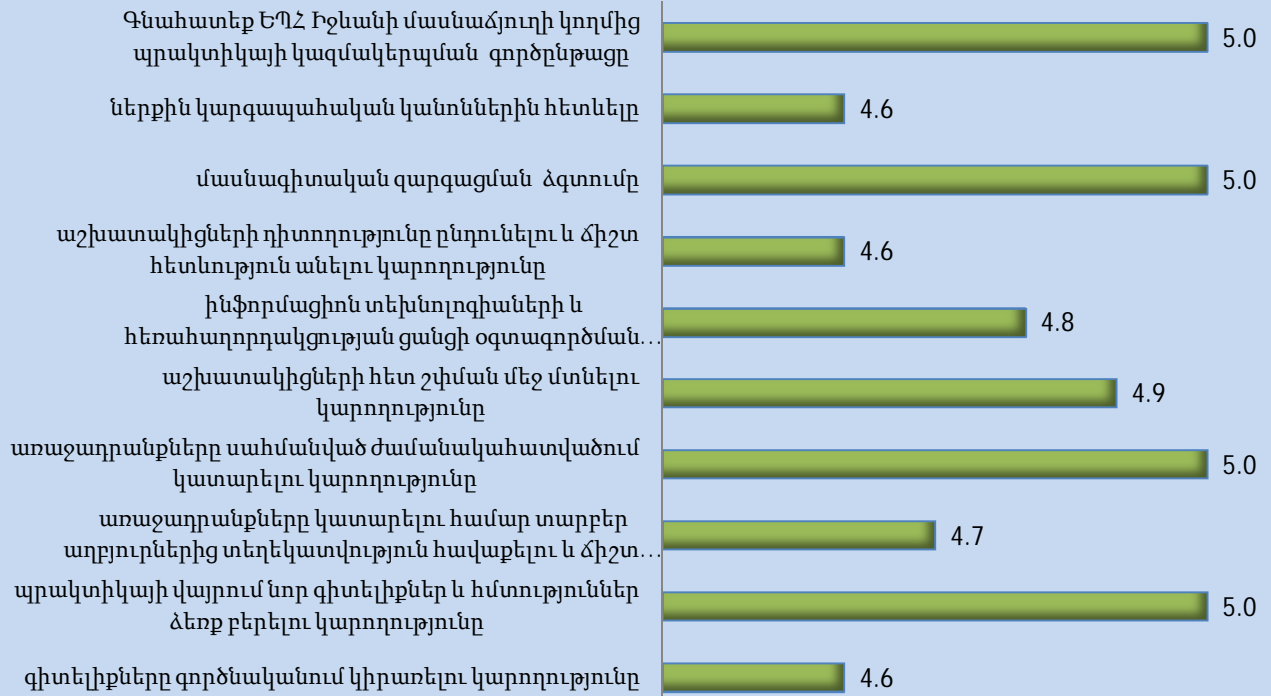
		թիվ	մասն՝ թիվ	
1	Հոգեբանություն 3-րդ կուրս	10	10	100%
2	Հոգեբանություն 4-րդ կուրս	12	11	91%
3	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) 3-րդ կուրս	15	5	33% ⁴
4	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) 4-րդ կուրս	28	23	82%
5	Զբոսաշրջություն 4-րդ կուրս	14	8	57%
6	Ինֆորմատիկա և կիառական մաթեմատիկա 4-րդ կուրս	17	16	94%
Ընդհանուր		96	73	76%

Հարցման արդյունքները ներկայացված են գնահատման ցուցանիշներով և մասնագիտական գործունեությունն ու պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ կատարված առաջարկություններով: Նշենք, որ բոլոր կրթական ծրագրերով գնահատման ցուցանիշները կազմել են 4-5 միավոր (4-ից ցածր գնահատում կատարվել է միայն «Ինֆորմատիկա և կիառական մաթեմատիկա» կրթական ծրագրի 4-րդ կուրսի ուսանողների օտար լեզվի կիրառման համար՝ 3.6 միավոր), որը փաստում է մեր ուսանողների տեսական իմացության և մասնագիտական կարողությունների մասին:

Գծապատկեր 5.

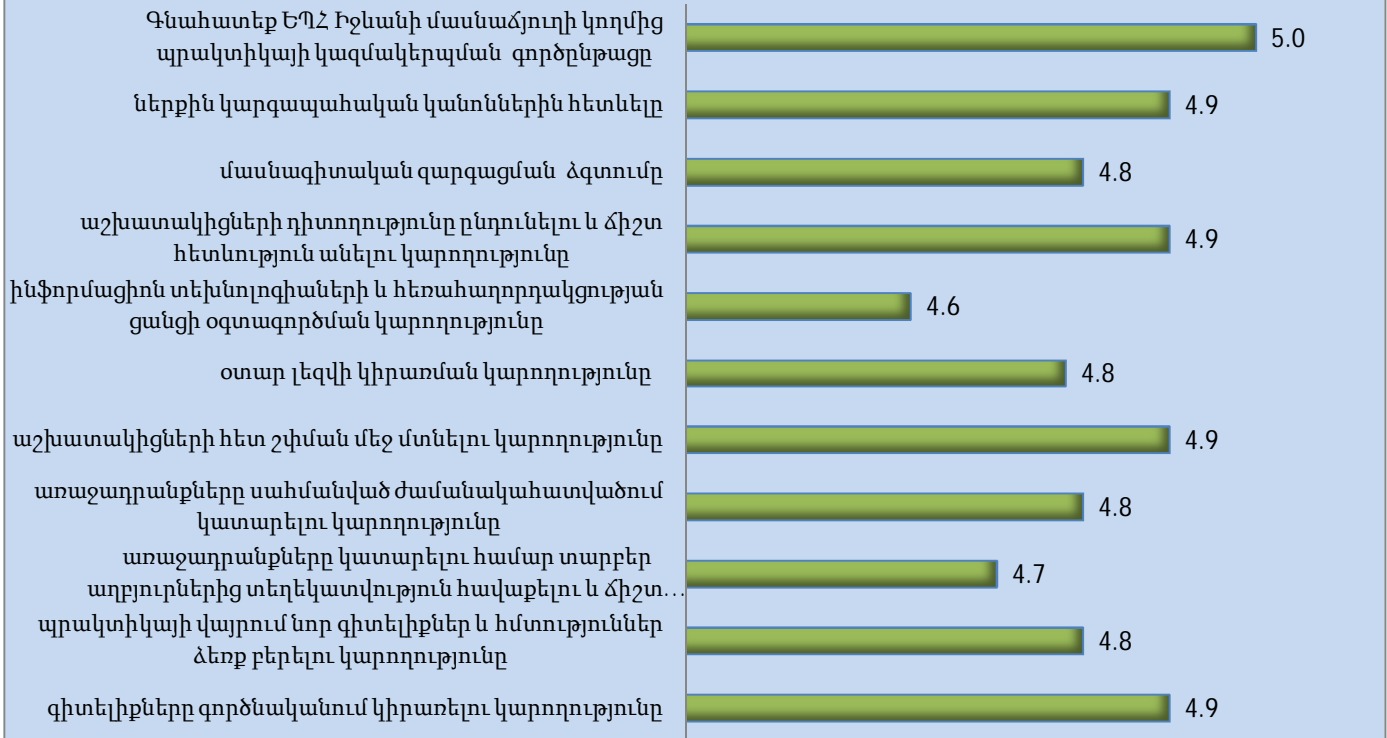
⁴ «Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)» կրթական ծրագրի 3-րդ կուրսի արտաքին շահակիցների հարցմանը մասնակցել են ՀՀ կենտրոնական բանկի Դիլիջանի ուսումնահետազոտական կենտրոնը և ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեն:

**Մասնագիտական պրակտիկա-1
«Հոգեբանություն» կրթական ծրագիր**

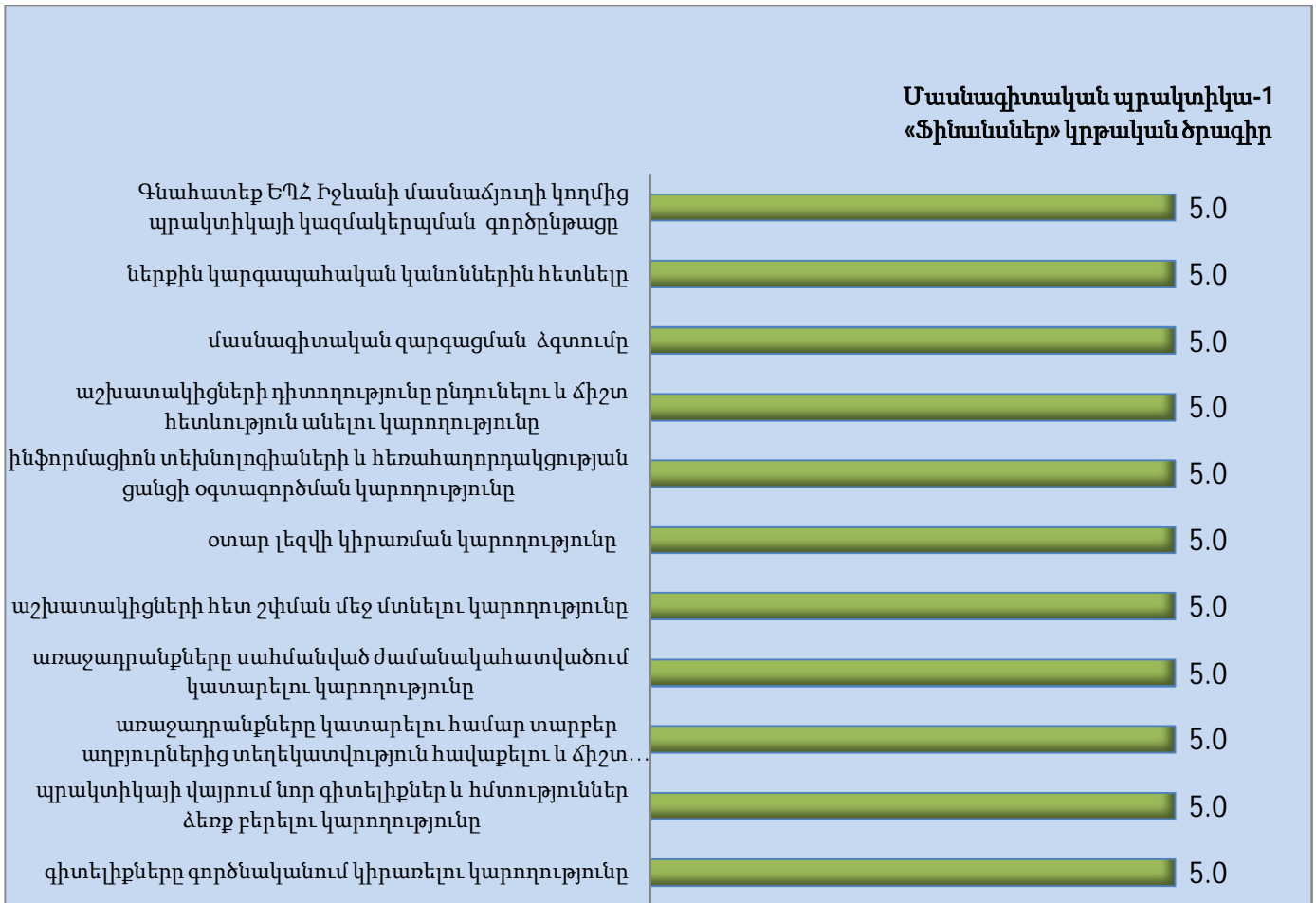
Գծապատկեր 6.

**Մասնագիտական պրակտիկա-3
«Հոգեբանություն» կրթական ծրագիր**

Ինչպիսի այլ որակներ են անհրաժեշտ տվյալ ոլորտում աշխատելու համար արտաքին շահակիցները նշել են.

1. ստեղծագործական մոտեցում,
 2. նախաձեռնողականություն,
 3. նոր մեթոդների իմացություն՝ կապված Հանրակրթության պետական չափորոշիչների հետ:
- Պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ արտաքին շահակիցների կողմից առաջարկ չի կատարվել:

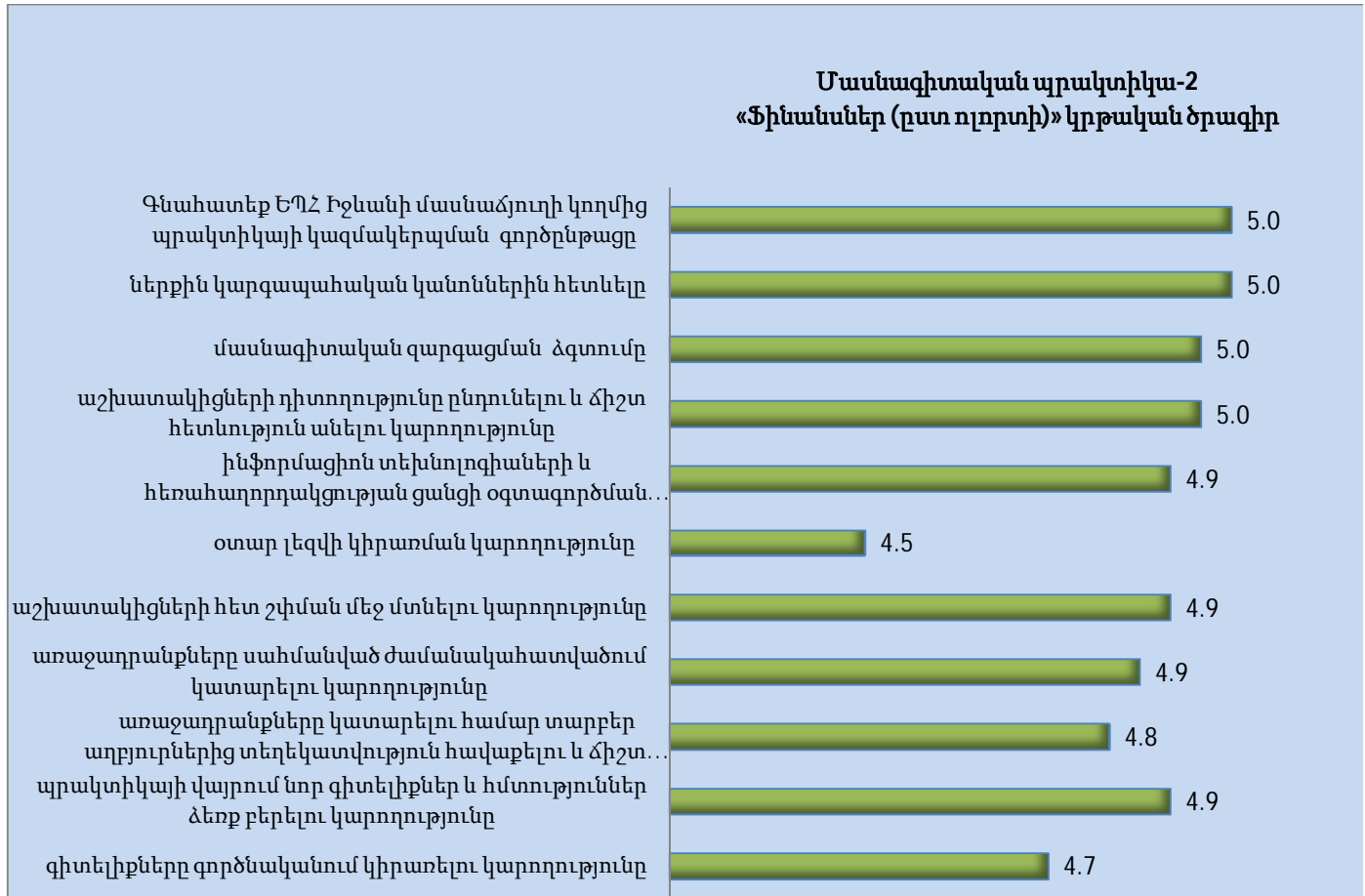

Ինչպիսի այլ որակներ են անհրաժեշտ տվյալ ոլորտում աշխատելու համար արտաքին շահակիցները նշել են.

1. ուշադրություն դարձնել մանրունքներին,
2. ունենալ առաջադրանքների արդյունավետ կառավարման կարողություններ,
3. ունենալ քննադատական մտածողություն,
4. ունենալ շարունակական ուսուցում:

Պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ առաջարկվել է՝

1. Խրախուսել խմբային նախագծերը:

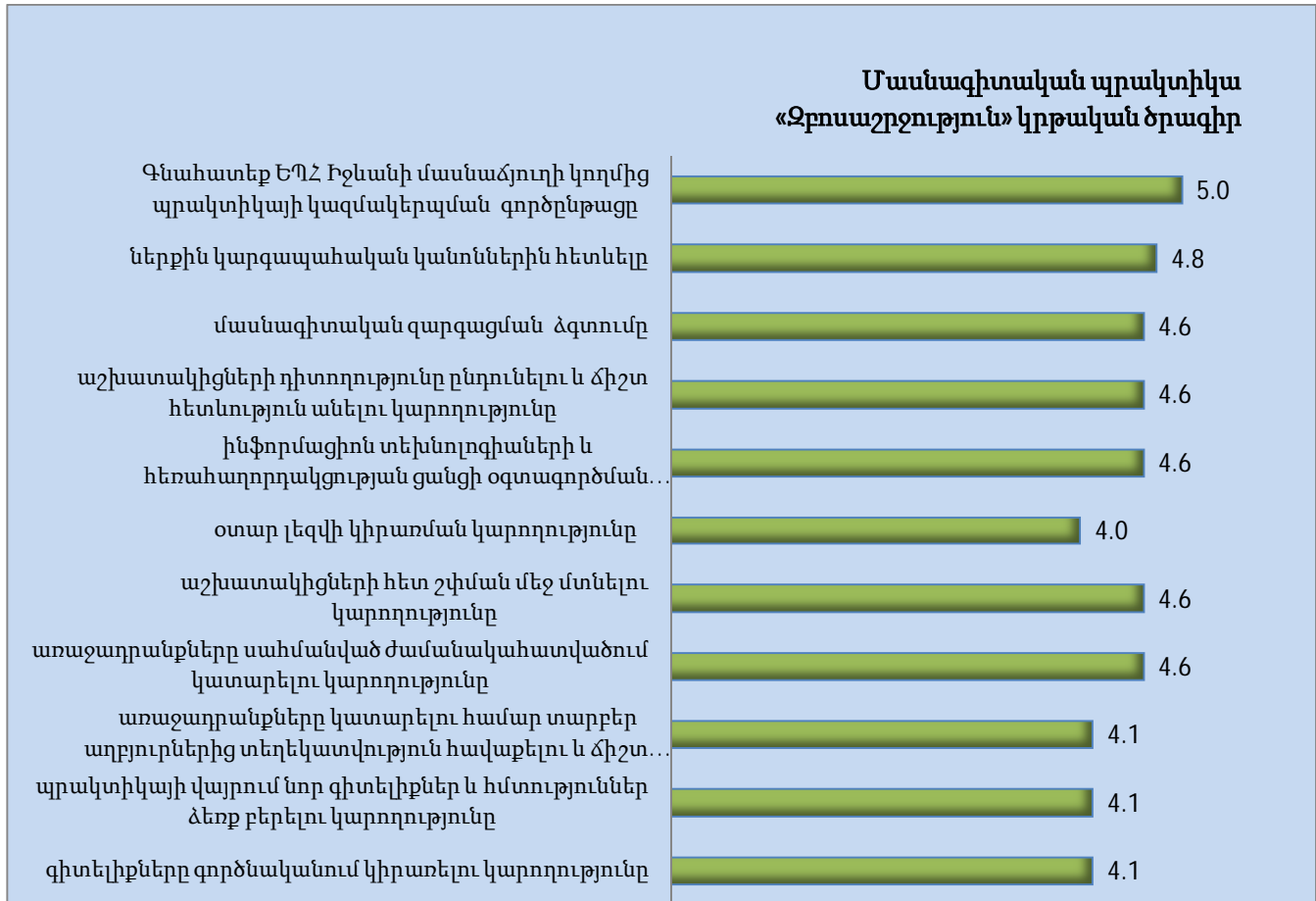

Ինչպիսի այլ որակներ են անհրաժեշտ տվյալ ոլորտում աշխատելու համար արտաքին շահակիցները նշել են՝

1. նշված որակները բավական են լավ մասնագետի և կրթված շրջանավարտի համար,
2. դրսևորել նախաձեռնողականություն:

Պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ հարցմանը ի պատասխան նշվել է՝

1. խրախուսել լավագույն պրակտիկանտներին:

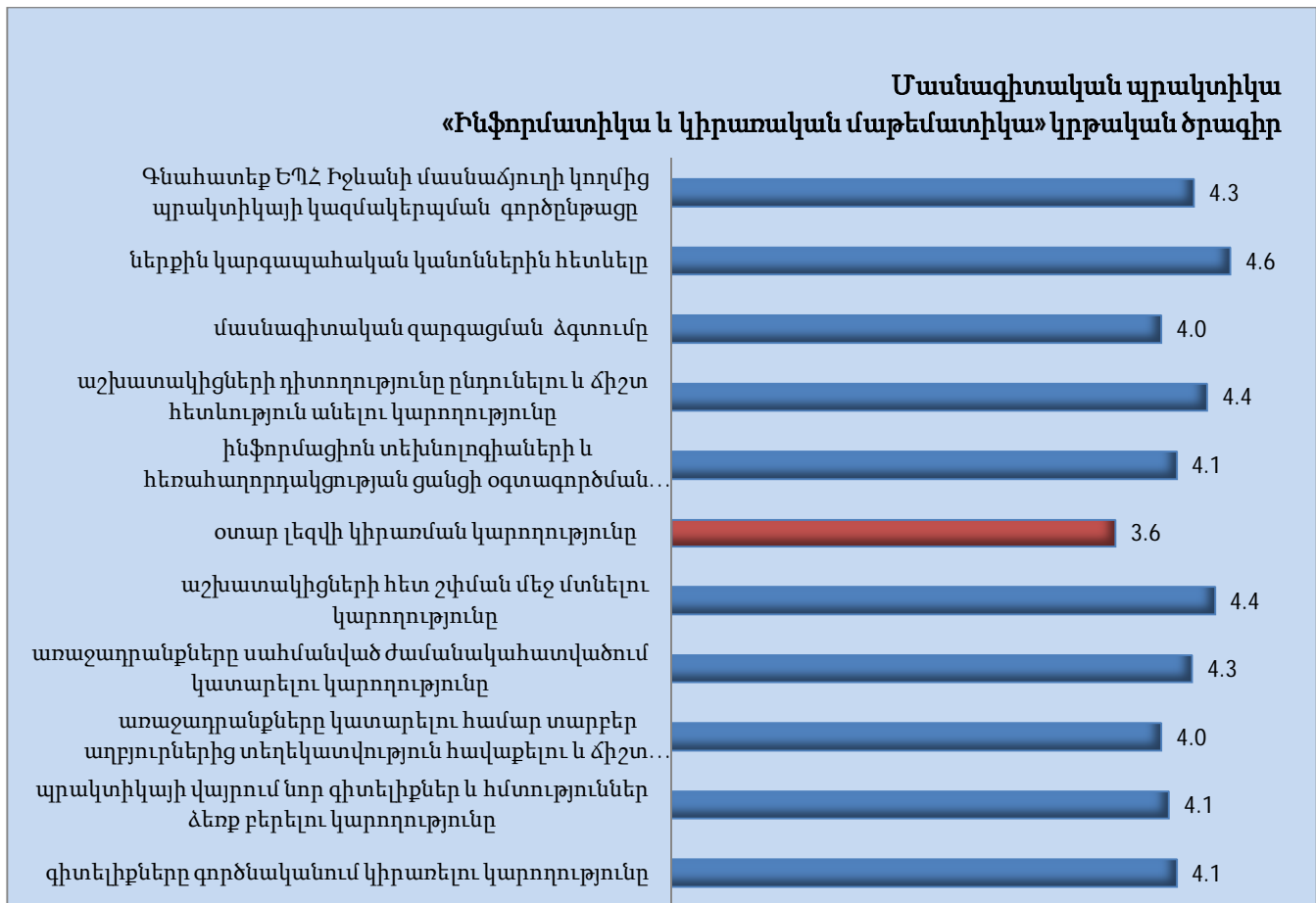

Ինչպիսի այլ որակներ են անհրաժեշտ սովյալ ոլորտում աշխատելու համար արտաքին շահակիցները նշել են.

1. ուշադրություն դարձնել օտար լեզուների որակավորմանը,
2. ունենալ կատարված դիտողությունները շտկելուց պատրաստակամություն:

Պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ առաջարկվել է՝

1. բարձրացնել ուսանողների մոտիվացիան,
2. գործնական պարապմունքներ կազմակերպել հյուրանոցներում:

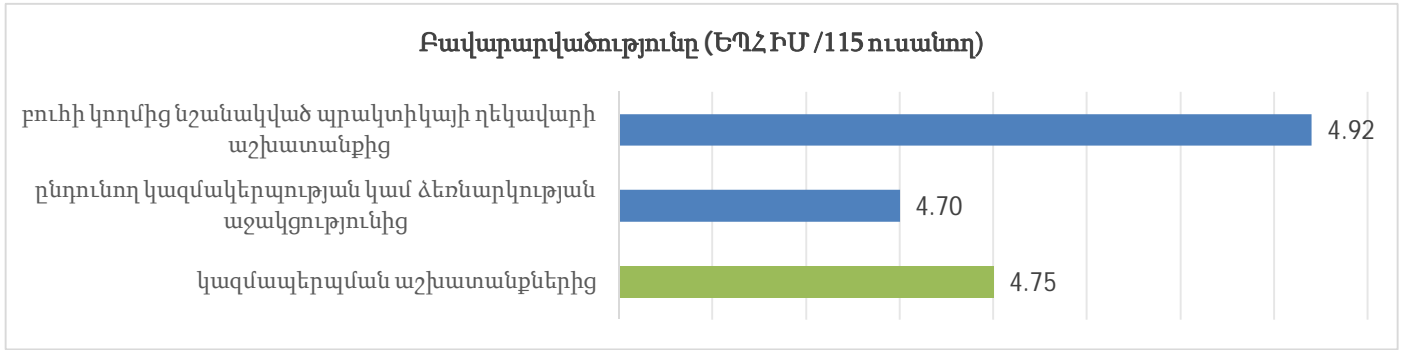

Պրակտիկան բարելավելու վերաբերյալ հարցմանն ի պատասխան նշվել է՝

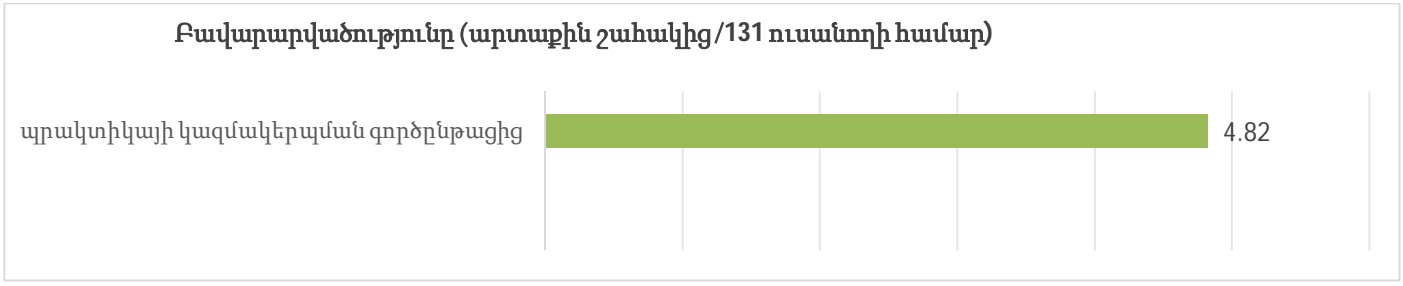
1. Երկարացնել ժամանակը:

Ամփոփելով ՊԿՇՀ բաժնի կողմից արտաքին շահակիցների շրջանում պրակտիկայի կազմակերպման վերաբերյալ իրականացված հարցումների արդյունքները՝ նշենք, որ պրակտիկայի կազմակերպման գործընթացի գնահատման միջին միավորը կազմել է **4.82**, որը համեմատելի է Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման բաժնի կողմից պրակտիկաների կազմակերպումից և իրականացումից ԵՊՀ ԻՄ ուսանողների բավարարվածության միավորներին (բուհի կողմից նշանակված ղեկավարի աշխատանքից՝ **4.92**, ընդունող կազմակերպության կամ ձեռնարկության աջակցությունից՝ **4.70**, կազմակերպման աշխատանքներից՝ **4.75**): Ըստ 2023-2024 ուսումնական տարվա հարցման արդյունքների կարող ենք ասել, որ պրակտիկայի կազմակերպման և իրականացման գործընթացը ուսանողների և արտաքին շահակիցների կողմից բարձր է գնահատվել:

Գծապատկեր 11.

Գծապատկեր 12.

Նշենք, որ 2024-2025 ուսումնական տարվա մասնագիտական պրակտիկաներն, ինչպես Երևանի պետական համալսարանում, այնպես էլ մասնաճյուղում իրականացվելու են e-learning հարթակի միջոցով, որով կապահովվի ուսանողների շաբաթական հաշվետվողականության թափանցիկությունը նաև ՊԿՇ քաժնի համար:

ՊԿՇ քաժինը արտաքին շահակիցների հարցման արդյունքների վերլուծությունը կտրամադրի համապատասխան ստորաբաժանումներին՝ քննարկումներ կատարելու և որոշումներ կայացնելու համար:

Պրակտիկայի կազմակերպման և շահակիցների հետ համագործակցության քաժին